

Acésta fóia ese cate 3 cóle pe luna si costa 2 fiorini v. a. pentru membrii asociatiunei, éra pentru nemembrii 3 fr. Pentru strainatate 1 galbenu cu porto postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se face numai pe cate 1 anu intregu. Se abonédia la Comitetulu asociatiunei in Sibiu. séu prin posta séu prin domni collectori.

Nr. 2.

Brasiovu 15. Ianuariu 1874.

Anulu VII.

Sumariu: Moldovenii. — Limb'a romana la facultatea de medicina in universitatea dela Bueuresci. — Colectiune de diplome istorice transilvane. (Urmare.) — Procesu verbale. — Publicarea baniloru incursi. — Bibliografia.

Moldovenii.

In an. 1803 a aparutu in Berlinu „Nou'a galeria de icóne pentru fiii si ficele june,” opu germanu fórte interesante, de mai multe volumine; cuprinsulu acestoru volumine este fórte variu; materia despre tóte tierete, productiinnile loru, despre mai multe ginti, despre datinele si viéti'a loru.

In voluminele alu 11 alu acestui opu, intre alte multe, pre pagin'a 16 amu datu de tractatulu: „Die Moldanener,” (Moldovenii). Acestui tratatu voluminosu (de 20 pagine) este alaturatu si unu tablou cu figure colorate primitive. Figurele representa una parchia de tierani, si un'a de boieri. Tieranulu cu caciula si sumanu negru, cu cioreci albi, opinci, in man'a stanga straiti'a in bâta, in man'a drépta suliti'a. Tieran'a cu furc'a de torsu in mana; vestmentele ei frumosu si viu colorate, inse nu se prea potu distinge un'a de alt'a. Boieriulu se vede cà e inbracatu cu caftanulu, si in gura tiene ciubucnlu. Boierés'a asemene scumpu imbracata, cu flori in mana, éra acoperementulu capului este fórte siodu, comicu si intiortionatu.

In multe privintie tractatulu este prea interesante; unele dein elu nu ni voru placea, auctoriulu inse pentru tóte momentele negre si uritióse dein tractatu produce si ilustrédia si caus'a reului, ceea ce ne face a crede, cà a scrisu fàra ura si fàra patima, ci dupa cunoscienti'a si sinceritatea sa. Auctoriulu, fàra indoiéla, a fostu neamtii, mai de aprópe nu este cunoscutu. La inchiaiarea tractatului ultimele linii ni cam dau se intielegemu, cà auctoriulu a locuitu mai multu tempu in provincieles romane dela Danubiu, si cà acolo a ocupatu si óresi-care functiune. Cu unu cuventu, acestu tractatu scrisu, credu, fàra cugete rezervate, se distinge fórte de malitiósele, partialile si seducatoriele reporturi oficiali si oficióse dein acele tempuri. La urma vomu avé a mai face unele observari, inse acuma se cetimu originalulu. — „Moldov'a, provincia fórte fructifera, jace la riulu Nistru intre Poloni'a rusésca, Transilvani'a, Munteni'a, Bulgari'a si Basarabi'a, si consta dein vali si coline placute, cari crescundu se inaltia pâna la verfulu Carpatiloru. Are una multime de fluvii si riuri, cari curgu spre Danubiu, care la Galati for-

média unu portu fórte bunu, unde naiele dein Constantinopole se incarca cu productele tiereti. Campurile de pasciune si padurele (selbele) cele mari sunt cea mai mare avutia a ei. Uneori ernele sunt fórte grele, dein caus'a muntiloru invecinati, si repede topire a neauei nu arare-ori casiuna nespuse daune. Lunele de véra adese-ori sunt fórte ploioése, inse in Iuliu si Augustu fierbintiel'a este prea mare, éra noptile sunt totu-deauna recoróse, câte odata reci. Preste totu aerulu este blandu, si moldovenii dormu vér'a sub ceriulu liberu. Morburile nu sunt dese; cu tóte acestea ajungerea etatiei de 60 ani este rara, caus'a vomu afla-o la modulu de vietuire alu locuitoriloru. Precelestele productiuni ale tiereti sunt: vinu, care este fórte bunu, si degiá dupa unu anu este limpede si de bentu, inse se strica fórte usiöru. Apoi totu felulu de póme si producte de ale pamentului, canepa, inu si tutunu. Locuitorii se sustienu mai cu séma prin crescerea vitelorü; tóte soiurile de vite se afla, mai cu séma oi si capre, alu caroru numeru se urca la aprópe 4 milióne. Grasele pasciuni dein munti, ap'a próspeta si differitele erburi sunt caus'a, cà oile au carne si lana preste mesura buna. Una oie costa aprópe unu fiorini (vechiu); unu mielu 12—15 cruceri (vechi). Boi si vace asemene sunt in abundantia, au pitiore scurte si sunt fórte tiepene la corpu. Unu soiu (Gattung) de tiegani, asia numitii Lingurari, crescun cei mai buni boi, si facu cu ei comerciulu fórte estinsu. Crescerea cailoru este prea insemnata, si fórte multu se lucra spre nobilitarea ei. Caili traiescu neinctatu sub ceriulu liberu, si armasarii sunt conducatorii si paditorii loru.

Érn'a, candu neau'a e mare si caili sunt amenintati de lupi, armasarii prin nechiesarea (rânche-sarea) loru convóca epele si mansii. Epele formédia unu cercu, avendu capetele càtra centru, unde se afla mansii, éra cu petiorele dein deretru se apera contra lupiloru. Caili sunt fórte frumosu crescuti, au multu focu si copite fórte bune, dein care cauza prussienii si austriacii i cumpera pentru cavaleri'a (calarimea) usióra. Animale selbatece nu lipsescu in selbele cele multe. Apicultur'a (cultivarea albinelorü) inca este insemnata. Muntii producun mineraria diverse. Provinci'a acésta are comerciulu celu mai mare cu Constantinopole, cu Ungari'a si cu provincieles rusesci.

Tiér'a si poporul, negresitu aru poté fi mai ferice, déca regimulu de demultu aru fi fostu mai pucinu despoticu.

Ambele cetati capitale, Bucuresci si Iasi, mai multu aru meritá numele de sate mari, cà-ci ele constau dein case, colibe cu gradine-immense, si dein curti de cuprinsu fórte mare. Dupa ultimulu resbeln rusescu s'au edificatu multe palate si case de petre, mari si comode, inse numai cu unu rondu de ferestri, fàra ordine si simetria. Mai inainte coperisiele erau dein table de lemn, acuma se facu dein petre, fórte inalte, ascutite intr'unu anghiu, pentru cá se fia scutite contra apesarii neauei. In tóte chiliele se afla cuptórie, care érn'a se potu incaldi.

In centrulu cetatiei este piati'a, dupa datin'a cetatiloru turcesci, unde se vendu mancari si alte lucruri de tóte dilele, boltele (pravaliel) sunt construite dein lemn si pamentu, spoite cu varu; éra drumurile sunt pardosite cu table de lemn. In giurulu tergului sunt monasterii, incungiurate cu muri tari, cari au diverse bolte si magazine spre pastrarea marfeloru nobile. In tempu de resbelu aceste edificie sunt prea folosítórie, aperandu pe nefericitii locuitori contra jafuiriloru si excesseloru turciloru. Pretutindenea sunt celarie (pivnitie, podromuri) subterane, in cari unele muieri vendu vinu si pre sine.

Numerulu basericeloru si alu claustreloru in- si afara de cetate este necreditu. Toti principii si multe persóne private, avute, aveau vanitatea a edificá càte unele, pentru a sustiené memori'a loru; deci neci nu uitá cá se afiga pre paretii bisericeii portretele loru si ale familieloru loru. Internulu basericeloru este fórte intunecosu coloratu, esternulu inse decoratu, cu figurele santiloru si minunele ce au facutu, cari picture inse nu facu onóre neci penelului pictoriului, neci inventiunei sale. In fundulu bisericeii este numai unu altariu, care nu-lu poti vedé, fiendu ascunsu dupa perdéu'a si barnele aurite si amplute de figure, dupa cumu este datin'a in bisericele grecesce.

De alungulu paretiloru sunt scaune, cá intr'unu choru alu monaciloru nostri. In bisericele mai alese este unu tronu pentru principele, si langa acestua altulu mai micu pentru principés'a. La intrare vedemu gravate in marmure numenele fundatoriloru, cari acolo sunt iumormentati; si numai descendenti de ai loru au dreptulu de a fi iumormentati acolo; plebea si toti ceilalti se indestulescu cu cimiteriulu dein apropiere.

Satele dela tiéra sunt de comunu fórte miserabile. Casele loru, cari mai cu séma aru trebuí numite spelunce, sunt sub pamentu si se numescu bordalu (bordeiu). Apesarea si tirani'a astfelu a degradatu pe ómeni.

Satele dein munti sunt cu multu mai atragatórie, casuliele loru se redica de asupra pamentului, si sunt provideute cu staule si incaperi, pentru trebuintiele economiei poporului.

In cetati este si ceva asemene politiei; principii

sunt prea ingrigiti, cá pana si carnea se nu lipsésca; càte odata percurgu necunoscuti cetatea. Preste nópte sunt in mai multe cortele impartite vighilie, cari veghiédia pentru focu si lotri. Sunt anunciatori publici, cari anuncia, cà stradele sunt de a se maturá, urlóiele de a se curatí, precumu si alte ordinatiuni noue. Nóptea fia cine trebue se amble cu laterna, éra tabernele se inchidu. Inse am amintitu, cà oficierii abusédia de auctoritatea loru, si sub manteau'a sustienerei buneii ordine, comitu càte tóte misieli si in-pilari.

Religiunea domnitória este cea a bisericeii grecesce resaritene, si preotimea recunósce de capu supremu alu ei pre patriarchulu dein Constantinople; inse fiindu cà nescienti'a este generala, poporul inca n'are alte principia fundamentale, de càtu cele ale cultulu divinu esterióre si superstitiosu.

Celu mai eminente pilastru, pre care jace religiunea loru, suntu cele patru cuareme ale anului, pre cari le observa cu mare strictetia, inse avendu fórte in vedere si cualitatea si cuantitatea mancariloru; afara de acest'a mai suntu duoe dile de postu in fiacare septemana. Marturisorii suntu preoti casatoriti, séu prelati, cari se alegu totudeun'a dein claustrele (monastirile) Basilianiloru. Monacii (calugarii), pàna remanu simplu in conditiunea starei monacale, n'au neci un'a indreptatire la acésta afacere preotiesca. Celu ce se marturisesce, trebue se dea ceva marturisorului; acest'a apoi nu uita a-i mai recomandá de a mai dispune cetirea a vreo 40 liturgii spre mangaierea (consolarea) celoru repausati. Unulu deintre acestia recomandá odata unei pecatóse, se fure bani dela domnulu ei, pentru cà acest'a nu este crestinu, adeca nu se tiene de bisericea grecésca; astfelu nece nu este pecatu a instreiná una asia mica suma de bani pentru unu astfelu de scopu santu. Cu tóte cà acestu unicu casu este adeveratu, totusi nu vreu se credn, cà astfelu de principia morale fundamentali aru fi generale intre acesti preoti. Inse este adeveru, cà poporul pre toti 'i tiene de necredintiosi, cari nu au datine de ale sale; si cà acest'a n'are nece un'a instructiune in moral'a crestinesca. De aici urmédia, cà venerédia cu multu mai tare una icóna, de càtu ori-si care taina (sacramentu). In Bucuresci se afla o icóna, ce representa sant'a vergura si despre care se dice, cà face minuni. Déca principele, séu alta persóna de pusefiune inalta, cade in bóla, numai de càtu tramite dupa acea icóna; si a- name egumenulu monastirei Sevandari,* unde se afla acea icóna, o aduce in bracia intr'o calesa, incongiuratu de faclie ardiende. Déca morbosulu este de conditiune mai misera, atuncia unu simplu monacu aduce in o calesa una copia multu mai mica a acelei

*) Dein schimosituri de nume cumu este si acesta, se vede curatu, cà némtiulu prussacu care a scrisu acestu tractatu ethnograficu, necumu se scia romanesce, dara nici nu audiá bene. Sarindariu, nu Sevandari. Red.

icone miraculoase. La una muiere morbosa misera se duce era numai unu monacu, inse pre josu si cu o icona si mai mica. Acesti monaci totdeauna se reintorcu cu cate unu donu in clastru. Pretotindenea pre unde se porta acea icona, poporul totdeauna i da cea mai mare veneratiune, adeca dupa cumu icona este de mare.*)

Inse eucharisti'a o porta unu preotu pedestru intr'o laditia, era inainte merge unu pruncu cu o lanterna(?) in mana, fara a provoca atentiunea poporului. Preotulu intra fora nece una sfiela intr'o coliba seu siatra, pentru a tiene predica(?), seu a bea vinarsu.

In fiacare baserica se tiene preste di numai una liturgia; inse in capela principelui tota antemedia. Numerulu serbatoriloru este necrediutu de mare, d'intre cari un'a in Romani'a (Vlachi'a) este sacrata santinei (diavolului), si anume Mercuria a doua dupa pasce.

Nu numai poporul este forte credulu, ci si omeni de rangu si cultura credu in profetii, minuni, si in tote, cate stupiditatea si astuti'a omenesca a potutu nascoci. Ei santu convinsi, ca santu omeni vragitori, cari, deca vedu unu arbore crepatu, ilu usca si potu face pre omu morbosu. Ei nu bucurosu asculta laudandu pe copii, pe caii loru seu ori ce alte cele, ce iubescu; era deca se intempla acest'a, apoi au datin'a se acatie cate un'a bucata de aiu de obiectulu seu individulu laudatu, ceea ce este scutu tare contra deochiatului.**)

Deca se intempla, de cineva lauda preste mesura ceva, atunci ilu roga pre laudatoriulu se scuie asupra lucrului laudatu. Acesta datina este tare latita si in Orientu. Un'a deintre cele mai ridiculose, dara preotimei forte avantagiuse, este tractarea cu vampirii imaginari. Preotii au petrunku cu sistem'a intre poporu, ca sufletulu n'a parasitu corpulu, care dupa morte nu se dissolve numai decatu, si se pare ca mai are oresi-cari semne de vieti'a, si ca nece nu'lu pote parasii, deca mortulu publice seu in secretu a caditu sub anatem'a basericesca; ci preste nopte se urca dein gropa si se nisuesce a face altor'a reu catu se pote de multu. Dara se nu ne miramu; isvorulu astorafeliu de superstitiuni este, ca cei mai multi morti nu se ingropa si nu se acoperu cumu se cuvine si cumu trebuie. Preotulu, muierea sa, apoi intr'ega vecinatate, pre cari mai antaiu nenorocirea i-aru pote ajunge, incepu a se neodichni si a arata la politia. Astfelu consangeni mortulu se vedu neconditionatu siliti a plati preotului, ca se scotia pre nefericitulu dein gropa si se'lu scape de blastemulu avutu. Multi s'au rogatu de patriarhii

grecesci, se faca ceva, ca bietii moldoveni si romani se scape de acesta plaga inioratoria.*)

D'abié acuma trecura vreo cativa ani, de candu patriarchulu dela Ierusalimu caletori la Moldov'a si Romani'a, pentru a inspectiona numeroasele monastiri si bunurile tienetorie de ele si dedicate mesei patriarchului. Intr'aceea patriarchulu impartii, spre mangaierea credintiosiloru, un'a charthia tiparita pentru iertarea peccatorulu, care avea asemene efectu pentru vii si morti. Fiacare tienea de nespusu norocu, deca pote ave ocaziune a cumpera chiaru dela patriarchulu sierbirea unei liturgii pentru sufletele parintiloru seu mosiloru sei. Inse acesta gratia numai pucini poteau gusta, pentru ca un'a liturgia sierbita de patriarchu costa celu pucinu diece galbeni. Cu tote acestea, in doi ani intregi, in cari a binecuvantatu prin presentia sa aceste duoe provincie, patriarchulu a fostu neincetatu ocupatu de astfeliu de liturgii.

Pentru ca miserii se nu remana spoliati de acestu folosu, secretariulu patriarchului li imparte si loru astfeliu de charthie pentru unu pretiu mai micu, celu pucinu unu diumetate de fiorinu. Eu am cetitu scrisorea, ce secretariulu a tramisu dein Iasi cãtra unu episcopu dein Bucuresci, unde dice ca santi'a sa, charu Dlui! cu mare indestulire a luatu la cunoscintia marele zelu alu credinciosiloru dein Moldov'a, vediendu ca numeroasele charthie pentru ertarea peccatorulu se primira si cumperara cu zelu nespusu de piosu; totu odata 'lu roga se dispuna tiparirea inca a vreo cateva mii de astfeliu de charthie, dara cu pretiu mai scadiutu.**)

Prelatiloru nu numai le saruta man'a, ci li se aduce asia mare veneratiune, in catu se arunca si pre pamentu inaintea loru; chiaru si domne frumose am vediutu facundu acesta.

Afara de episcopii tieriei mai sunt alti multi in partibus, cari s'au incubatu in ambele provincie, si traiescu in desfetare dein darurile credintiosiloru. Numerulu clastreloru in aceste provincie, precumu am

*) Aici nemtinlu prussacu amesteca si incurca cate verdi si uscate, inse asia, ca si da pe facia ignorantia. Ori-candu e vorba de superstitiuni, precumu este si acesta, pe care inse elu o incurca cu altele, unu scriptoriu este obligatu a'i cauta scaturiginea si urmele in mithologia poporaloru antice, in doctrina vechia despre Metempsichose, si se nu uite nici de purgatoriulu, nici de limbulu latiniloru; atunci isi va explica si pomenele, si sarindariile greciloru, carii se ferescu numai de nume, dara tienu cu ambele mani de doctrina respectiva. Red.

**) Acestea la r. catholici seu latini se dicu indulgentia, era la orthodoxi seu greci se dicu carte de ertatiune. In eclesi'a latina le da pap'a dela Rom'a, in cea anatolica le da ori-care patriarchu, si este unu ramu stravechiu de unu comertiu forte intinsu, aducatoriulu de venituri mari. Dein auctorisarea patriarchiloru potu impartii si alti archierei si cate unu ieromonachu carti de ertatiune, care la morte omului ce o avea, i se pune pe peptu si se ingropa cu elu. Cumu de nu scia prussianulu aceste deinde historia si deinde experientia ce potea face atatu in Moldov'a, catu si pe airea, in tierile pe unde se afla popora de ritu latinu si catholicu? Red.

*) Tocma ca si la r. catholici. Red.

**) Superstitiunile mai snt si pana astadi unu lucru de tote dilele, la tote poporale pamentului, si chiaru aici in Europ'a. Red.

amintitu, este immensu, si inghite aprópe a trei'a parte a teritoriului.

Odenióra sierbitiulu divinu se tienea in limb'a slavica, ceea ce nu pricepeau neci preotulu, neci poporul. Principele Constantin, editoriulu, (?) unu capu neodichnitu, introduse limb'a romana (valachica); inse fiendu-cà acésta este fórte seraca de cuvente, traducerea succede ridiculosu, si pàna astadi s'a bucuratu de pucina partinire.

Tóta scienti'a unui preotu constà in aceea, cà scie pucintelu cetí si cantá in limb'a sa. In multe baserice ale monaciloru grecesci liturgi'a inca mai este grecésca. La Bucuresci si in Iasi este unu internatu de preoti si alte scóle publice, unde invetiatori grecesci propunu gramatic'a si una logica de a lui Aristotele. Unulu deintre ei si anume celu mai renumitu avù capacitatea a scrie unu tomu in quartu despre partea a patr'a a gramaticii grecesci alu lui Gast. Elu isi luà ostenél'a a intretiese si astronomi'a, despre ce neci candu n'a invetiatu ceva; vorb' multu despre descoperirea Americi; luà la trei parale auctoritatile publice; pre scriitorii (literatorii) presentelui i dechiarà ignoranti, pentru cà nu-i cetise neci candu, si alte multe.

(Va urma.)

Limb'a romana la facultatea de medicina in universitatea dela Bucuresci.

In dissertatiunea nóstra titulata „Societatea academica romana, amicii si contrarii sei,“ publicata in „Transilvani'a“ dein a. tr., in Nr. 24 vorbindu si despre dictionariulu societatei academice, amu observatu criticiloru aceluasi intre altele cà „propensiunea natiunei nóstre de a suscepe si adopta in limb'a sa càtu se póte mai multi termini curatu latinesci, este fenomenale,“ éra acésta assertiune a nóstra o amu proptitu cu mai multe exemple dein tóte ramurele vietiei nóstre publice si chiaru a celei familiare si sociale. Amu fi potutu inmultí acelea exemple cu numeru intreitu si inpatratu; atunci inse ne rezervaseram cá se ne reintórcemu la materia cá acésta, de valóre vitale per eminentiam. Intre altele ne amu propusu a reproduce successive in acestu organu alu asociatiunei nóstre mai multe pericope, séu si articlii intregi dein diverse ramuri ale scientieloru, artiloru si depre alte terrenuri ale activitatiei nationale; tóte acelea inse dein Romani'a propriu disa, si mai virtosu dein celea ce se publica in ambele sale urbi capitali, Bucuresci si Iasi, pentru cà in fine, ori càtu ne vomu sbuciuma noi acestia, nascuti, crescuti si petrecatori in alte parti ale Daciei, limb'a nóstra se va vorbi si scrie asia, precumu i se va da directiunea dela centru. Noi cei dein provincia vomu face unu mare bene natiunei, déca vomu aduná materialu si

déca prin critica sanatósa vomu infrena mersulu prea excessivu alu celoru dein centru.

Noi citaseram si Gazet'a medico-chirurgicala dein Bucuresci, cá pe una, careia inca nu'i prea pasa multu de scriptorii nostrii conservativi séu asia numiti slavisti, ci isi ia toti terminii sei de acolo, de unde 'iau luatú tóte facultatile de medicina si totí medicii, nu numai in staturile neo-latine, ci si in Britani'a, inca si in Germani'a, Russi'a etc. Cu alte cuvente: Medicii moldavoromani tienu la una limba universale pentru scienti'a si artea loru. Cá de modellu, de specimine, vomu reproduce aici dein numit'a fólia unu articlu dein cei carii s'au scrisu in stilu mai populariu decàtu altii. Aflamú adeca in Nr. 6 dein 24 Martiu 1873 dela pag. 85 inainte acestea:

„Laboriosulu nostru confrate, dn. doctore V. I. Vladescu, care se ocupa cu tóta asiduitatea de studiulu bóleloru de ochi si urechi, ne trimite ua brosiura, care contine resumatulu observatiuniloru sale oculistice facute in spitalulu Colti'a in tempu de 5 ani. Ori càtu ne-amu sili se recomandamú confratiloru nostri acésta importanta statistica, vomu fi mai josu de elocenti'a cifreloru coprinse in acésta statistica, care arata cà specialistulu nostru confrate a urmaritu cu asiduitate tóte casurile operate de densulu.

Numerulu imposantu alu operatiiloru facute in acestu tempu dovedesce, cà bólele ochiloru suntú fórte frecvente si cà confratele nostru si-a facutu ua reputatiune, in adeveru meritata, fructu alu labórei si alu abnegatiunei sale. Dn. dr. Vladescu intr'unu tempu fórte scurtu, prin lucrarele sale in specialitatea de oculistu, isi-a facutu ua reputatie mai pre susu de ori ce laude; prin urmare nu vomu fi noi aceia, carii se ne credemu in stare a'lu mai recomanda. Statistic'a ce publicamú este ua dovada pipaita a meriteloru sale incontestabile. Dein lipsa insa de spatiu nu putemú publicá, pe langa cuventele care precedu acea statistica, de càtu resumatulu tuturoru operatiuniloru executate de domni'a sa.“

Prefația la clinic'a ophthalmologica.

Dau la lumina ua tabla statistica de frecuenti'a bóleloru de ochi observate in spitalulu Colti'a, afara de ophthalmi'a militara, dela 16. Aprile 1868 pàna la 1. Ianuaru 1873. Deintr'ua cautatura se póte vedea, cari dein membranele ochiului suntú mai afectate, la care etate se observa mai multu cutare séu cutare morbu. Asia maladiile conjunctivei suntú cele mai numeróse si se observa la tóte etatile, inse varietatea morbiloru este punctulu asupr'a caruia trebuie se se fixese atentiunea. Conjunctivitele catarhale suntú frecvente la adulti, rare la copii; pe candu conjunctivi'ta pustulósa este rara la adulti si fórte frecuenta la copii. Acésta distinctiune capitala nu este numai unu studiu de curiositate teoretica; ea are cea mai mare importantia in practica, in ceea ce privesce tratamentul. Maladiile corneei suntú camu totu atatu

de variate cá si bólele conjunctivei. Ceea ce inse face remarcabila asta importanta divisiune, este diagnosticulu delicatu alu diferiteloru afectiuni ce potu bantui acestu organu. Unele sunt simptomele cheratitei vasculare spre exemplu, si alte ale cheratitei superficiale circumscripte, de si pentru cei mai multi medici nu exista neci o deosebire. Asia pe candu cheratit'a vasculara séu panus este o consecintia a frecarii asperitatiloru conjunctivei pe cornee, si se observa mai cu séma la adulti; cheratit'a circumscripta superficiala, dein contra, constitué o maladia esentiala si se observa de preferintia la copii. Tractamentulu la cea deintaiu se face numai pe pleope, pe candu cea de a dou'a directu pe cornee. Abscesele corneei sunt asemenea frecvente, si diagnosticulu loru chiaru dela inceputu este de cea mai mare importantia. Erori de felulu acesta expunu ochii la mari primejdii, déca la tempu nu s'au aplecatu midiolócele necesarie. Se scie cá herniele irisului sunt adesea ori tristele consecentie ale unei erori de diagnosticu. Art'a posedé midiolóce atátu de puternice, in càtu potu afirma, ca o asemenea consecentia nu va avea locu neci odata, déca s'a facutu unu bunu diagnosticu dela inceputu.

Amu bagatu de séma, cá cele de mai multe ori iritele n'au fostu diagnosticate de unii dein confrati, decátu fórte tardíu, atunci numai candu o oclusiune totale ocupá pupila. Ordonantie medicale scrise de diferiti confrati se margineau numai la colire de sulfatu de zincu cu apa de trandafir, si cei mai indrasneti prin nescintia, puneau si câte o vesicatóre la céfa. Voiu da chiaru unu exemplu. Unu confrate, care mai bine de 18 ani ii merge numele de oculistu, fu apucatu de o irita si se petrecura mai bine de 10 dile, fara cá elu singuru se scie ce are. S'a aratatu la alti confrati, cari i-au spusu cá nu vedu nemicu gravu, si impreuna au decisu se'si aplice colire de sulfatu de zincu. Asia a urmatu, candu dein intemplare aflanduse in baserica, a bagatu de séma cá nu vede bine cu ochiulu stangu; atunci ingrigiatu vine la mine si'i diagnosticescu o irita exudativa athenica. Dupa unu tractamentu indelungatu, confratele nostru s'a facutu bine si se facea bine cu multu mai curendu, déca dela inceputu aru fi avutu locu unu bunu diagnosticu.

De candu cu marea inventiune facuta de ilustrulu fisiologistu dein Heidelberg, studiulu maladielor coroidé devine dein ce in ce mai facilu. Glaucomele sub diferite fórme au fostu morbiu cei mai frecventi; inse ceea ce m'a intristatu multu, este acésta, cá bolnavii veniau prea tardíu, atunci candu neci cea mai puternica lumina intr'o camera obscura nu producea decátu totu unu negru intunerecu. La intrebarile ce le-amu facutu asupra intardiarii, unii pretextau distantia si lipsa de midiolóce, ér altii spuneau ca mediculu la care s'a aratatu i-a disu ca are perdeá si nu este inca cópta: dupa ce vei orbí de

totu, atunci se te duci la spitalulu Coltiea la Bucuresci!

Cataractele constitué unulu dein grupurile cele mai de capetenia ale tablei statistice. Gratia oftalmoscopului, diagnosticulu loru si alu diferiteloru varietati se face cu cea mai mare inlesnire. Resultatele ce amu obtienutu in urm'a operatiunii, au facutu pe bolnavi se vina dein distantiele cele mai departate ale tierei si chiaru de peste frontiera. Asi fi avutu unu numeru multu mai considerabilu de operatiuni, déca servitiulu oculisticu n'aru fi marginitu cele de mai multe ori la 20 paturi; adesea suntu silitu a refusá bolnavii, amanandu'i pàna la vacanti'a unui patu. Se speramu ca onorabili efori, cari neincetatu suntu preocupati de imbunatatirile spitaleloru, voru implini cu tempulu si acésta lacuna prejuditiabila bolnaviloru de ochi.

Afectiunile retinei incepu a deveni dein ce in ce mai frecvente. Mai antaiu retinitele syphilitice nu suntu asia de rare dupa cumu se credea, inse odata constatate prin oftalmoscopu, vindecarea este cá si sicura. Nu e totu asia pentru retinit'a pigmentara; vindecarea acestei funeste maladie este fórte grea. Amu intreprinsu noue experimente asupra teribilei afectiuni, pe cari le voiu publicá cu tóta bagarea de séma ce merita o asemenea bóla.

Casuri de anomalia ale acomodatii si refractionii au fostu rare la clinic'a oftalmologica dein Coltiea. Motivulu este fórte lesne de intielesu, adeca acela, ca publiculu, in ceea ce privesce intrebuintiarea ochelariloru, nu se adreséza mai nici odata la medicu specialu, sub cuventu ca mai bine potu se'si potrivésca singuri ochelarii trebuintiosi. Acésta credintia eronata o platescu bolnavii fórte scumpu, cá-ci odata se pomenescu cu vederea amenintiata, si atunci este prea tardíu a reveni la starea normala. Dein caus'a ochelariloru prea tari, amu observatu la duoi miopi spasmulu acomodatii si vederea cu totul alterata.

Printre morbiu pleopelor, blefarit'a ciliara este ból'a cea mai frecuenta. Acésta incomoda afectiune a fostu preocupatiunea mea de capetenia in ce privesce tractamentulu. Adesea amu isbutitu vindcandu maladi'a fara se mai recidiveze. Pe tabl'a statistica, „resumatulu operatiuniloru importante“ vorbesce in modulu celu mai categoricu, ca chirurgi'a oculara dein Coltiea se afla totu asia de inaintata, cá in ori-ce clinica oftalmologica de antaiulu rangu dein Europ'a.

Totu dupa modelulu acestei table statistice voiu publicá: 1. unu tablou sinoptic de operati'a cataractelor; 2. o tabla statistica pe localitati; 3. o tabla statistica pe nationalitati; 4. o tabla statistica de morbiu de urechi. Se nu se uite, ca pe langa clinic'a oftalmologica dein spitalulu Colti'a exista si clinica otologica, si dupa mine intre bólele de ochi si urechi este in adeveru unu raportu destulu de strinsu.

Aceste tóte table, afara de notele esplicative dein column'a „observatiuni,“ voru fi insocite de unu

opu, unde se voru descri casurile importante, observatiunile interesante, si unde se voru discutá diferitele procedimente de operatiuni asia, in càtu va formá o carte trebuintiósá medicului practicantu, cá unu tractatu practicū elementariu alu bóleloru de ochi si urechi.

Resumatulu operatiuniloru importante.

Operatiuni practicate pe conjunctiva: 1 extractia de corpu strainu dein caruncululu lacrimalu; 14 operatiuni in contra pterigiului; 3 operatiuni in contra simblefarului.

Operatiuni practicate pe cornee: 10 paracentese ale corneei; 29 de extractiuni ale corpiloru straini dein cornee; 14 peridectomii; 9 operatiuni in contra stafilomeloru; 1 extractia de corpu strainu dein camer'a anterióra.

Operatiuni practicate pe irisu: 67 operatiuni pentru opacitati ale corneei cu aderintia si fara aderintia a irisului si oclusiunii pupilare simple; 9 operatiuni pentru cataracte congenitale. Ireductomii antiflogistice; 11 operatiuni pentru stafilome partiale ale corneei; 7 operatiuni in contra iriteloru parenhimatósé; 14 operatiuni in contra irido-coroiditeloru simple si simpatiche; 16 operatiuni in contra diferiteloru varietati de glaucome.

Operatiuni practicate in orbita: 2 operatii ale flegmonului orbitei.

Protese oculare: 14 aplicatiuni de ochi artificiali.

Operati'a cataracteloru (perdele): 291 operatiuni ale cataracteloru, deintre cari 257 cu bunu succesu.

Operati'a strabismului (uitare crucisie): 7 strabotomii in contra strabismului convergente. Succesu completu.

Operatiuni practicate pe pleope sl caile lacrimale: 2 operatii in contra anchiloblefarului; 5 operatii in contra ectropiului; 6 operatii in contre entropiului; 1 operatia in contra ptosisului; 2 operatii pe saculu lacrimalu (deschideri).

Dr. V. I. Vladescu.

Colectiune de diplome

d'in diplomatiariulu comitelui Iosifu Kemény, care privescu mai alesu pe románi (valachi).

(Urmare.)

Metales Possessionis Resinar de anno 1488.

Suppl. C. D. T. V. p. 43—45.

In nomine Patris, et filii, et spiritus sancti, et cum voluntate Majestatis Domini Mathiae Regis facta est territorii Resinariensis circumferentiae oculatio ad sedis postulatum, in praesentia quadraginta senum, et juratorum, ut custodiant, et sciant ubi ducitur limes Territorii Resinariensis, in tota circumferentia, juxta literas antiquas Regis Atillae v. k., in aevo Regis

Mathiae facta, et ut sequitur per signa metalia stabilita, inchoaturque o capite inferiori sylvae querceae cum Csisznediensibus conterminae, ubi progrediuntur Csisznedienses inferius, nos autem superius a parte ortus hyemalis per meditulium, ubi decurrit Rivulus Vaii Albinilor procedendo per aquam versus orientem, ubi existit signum metale elevatum. Inde itur ad sinistram per sylvam ex omnibus lignis mixtam, et ascenditur iturque versus venam rivuli Vaii albiniloru, et exitur ad locum facie arenosa obstantem, et ibi aliquantulum procedendo descenditur per cuspidem supra rivuli Kostely cursum ad aliam ab inde cuspidinem ascendendo iterum paululum progreditur, et ex valle Kalbau obversum ascendendo pervenitur in latere montis ad Fontana négra, descenditur inde per vallem ad fluvium magnum, et obversum aquae itur, et Resinarienses tenent partem orientalem, Csisz-nadienses vero partem occidentalem ubi aqua bipartitur, et itur per aquam quae venit ex monte Bucsecs Principis Radul voda Negru anno 6740 regnantis, et inde per latus montis exitur, et sinistra pars manet Csisznadiensibus, et ascenditur ad cacumen montis Bucsecs, et ubique in cacumine montis Klebuk progrediendo per montem Nyagoe Ivan usque ad Laczko et separatur in Septemtrione a Valachia in cacumine montis Nyagoe Ivan, et ex hoc cacumine descendit ad Gura Isvorului, et per aquam magnam ascenditur, et transitur ad Izvor per profunditatem, et ascenditur ad cacumen montis e regione stantis, et itur obviam montis Knézul indeque descenditur lateraliter ad locum ubi scaturigines aquarum existunt, inde pe Dosul montium Regii, et in pede montis Resinovului exitur ad piétra Kosztin, et ascenditur ad cacumen montis Batrinu, et per cacumen proceditur ad montem Gaure inde per sinistram descenditur ad scaturiginem rivuli qui venit ex oriente hyemali, et inde itur usque ad scaturiginem Dinosz, et per sylvam progreditur, et exitur ad cacumen montis Gau-czul Hilm, ubi separatur et descenditur per rippam, unde exitur penes fluvii venam ad vallem Popescului, transitque rupturam, inde descenditur per eandem sylvam querceam ad Hilm, et iterum ultra itur per eandem sylvam ad montem Pamentu Rosiu, inde descenditur per eandem sylvam querceam ad Hilm, et ultra procedendo conterminatur cum vicinis Csisznediensibus; et hoc Territorium oculatum est pro terra Valachica Pagi Resinar, et hic nemo habet alter ad mandandum, nec in aqua, nec in terra, nec in glandine, nec in avellanis, et haec oculatio fuit facta tempore Mathiae Regis dum erat annus 1488. die 22. mensis May.*)

Illy. M. L. Iveni Popa Jacob.

Popa Vasilie Gomuzá.

Popa Petru.

*) Instrumentum hoc videtur primum valachice scriptum fuisse, et esse extractum e priori ad hunc a. in hac collectione reperibili.

Popa Josif Petru supra Ecclesiam.
Popa Szand et Popa Manasz.

Koman Desza, Petru Kodruss.
Opre Kodre, Serban et 40. Jurati.
Rad Nyisztor. Alemon Pal.
Toma Mihnea, Petru Muza.
Bancila Rad, Bancila Radutz Rad.
Radu Sandu, Buza Szav
Hodre Mon Morariu Besericii.

Simplex copia exstat in ar. f. f. 2. F. Libr. 2.
fulminata sub Nr. thes. 3589. 1833.

1490. Suppl. C. D. T. V. p. 85.

Ioanu Corvinu, filiu alu regelui Mateiu, renuntia la coron'a Ungariei, pentru care diet'a tiei ilu incarca cu cele mai mari demnitati si ranguri.

In congregatione nostra generali Budensi in Octava S. S. Corporis Christi. Statuum et ordinum Hungariae conventio cum Joanne Corvino Mathiae Regis filio, qua ille praetensioni ad coronam Hungariae cedit, et ideo amplissimas dignitates, jura etc. obtinet.

Produxit ex Orig. Spiess in „Aufklärnngen“ p. 276, et exinde Kovachich Suppl. Vestig. Comit. T. II. p. 270.

1490. Suppl. C. D. T. V. p. 85.

Sumariu alu diplomei regelui Vladislau II., prin care se inpaca dissensiunile pentru tron.

In castris prope Farkashida Sabb. prox. a. fest. S. Petri. Uladislai II. Diploma, praevidiam compositionem confirmans et transsumens.

Ibidem Spiess p. 275.

„ Kovachich p. 270.

1490. 15. Aug. Suppl. C. D. T. V. p. 87.

Confederatiunea lui Ioanu Corvinu cu cativa magnati si cu voivodulu Transilvaniei.

Budae in festo assumt. B. M. V. Confoederatio Joanni Corvini cum quibusdam proceribus Regni Hungariae, inter quos et Vajvoda Transilvaniae.

Produxit Spiess „Aufklärungen“ p. 281.

1491. 13. Dec. App. D. Tr. T. VI.

Familia Dragu isi perduse trei comune romanesci si duce unguresci in dilele lui Ioanu Corvinu. Regele Vladislau i le restituie. Pe atunci Bartolomeiu Dragu, se numea Dragfi, adea filiu alu lui Dragu.

1491. Budae in festo B. Luciae Virg. Uladislai Regis mandatum statutorium ad conventum de K. Monstra, ut Bartholomaeus Dragfi de Billek Magister Cubiculariorum statuatur in dominium possessionum Valachalium Sandorfalva, Balkfalva, Suryanfalva et Oroszfalva, et medietatis possessionum hungaricalium Magyar Kékes, et Dambrovitza „quas idem intra veras, justasque, et antiquas metas Castris sui Kóvár vocati, in Comitatu Szolnok med. habiti fore, et quas per illum quondam Dominum Joannem de Hunyad alias ejusdem Regni Hungariae Gubernatorem, prae-

ter omnem viam juris a manibus magnifici quondam Nicolai Drágfi Genitoris sui ad Castrum in Rivulo Dominarum habitum violenter occupatas fuisse, quasque idem Dominus Gubernator vigore certarum litterarum suarum patentium eidem quondam Nicolae Dragfi reddere, et remittere promississe asserit, quasque nunc idem Rex, una cum jure Regio, eidem Bartholomaeo Dragfi, ejusque haeredibus universis contulit.

Mandatum hoc insertum est relatoriis super peracta anno 1492. pura statutione exaratis.

Originale in Arch. K. Monostor. IX. 29. et 42.

1492. pp. D. Tr. T. VI.

Regele Mateiu facuse lui Stefanu domnului Moldovei donatiune duce cetati in Transilvania, adeca Ciceulu in comitatulu Solnocu interiore si Cetatea-de-balta, in comitatulu Cetatei-de-balta (pe unguresce Küküllő, apröpe de Blasiu). Regele Vladislau innoesce acea donatiune si dispune, cá Stefanu domnulu Moldovei si filiu-seu Alexandru se fia intrödusi cumu se dicea „titulo novae donationis“ in cetatiuele Ciceu si Cetatea-de-balta. Se intielege prea bene, cá de acelea cetatiui se tienea câteva comune rurale, supuse loru in spiritulu feudalismului de atunci*) Se scöla unele familii si duce scaune sasesci cu pretensiuni la unele parti dein possessiunile numite-loru cetati.

1492. Budae feria 4. p. a. Resurrectionem Domini Uladislai Regis mandatum ad conventum de K. Monstra, ut „cum nos debitum, ut decet habentes respectum ad praeclaram illam fidem, et fidelium obsequiorum merita fidelis nostri spectabilis ac magnifici Stephani Vajvodae Moldaviensis, quae ipse primum serenissimo Principi quondam Domino Mathiae Regi Praedecessori nostro felicis reminiscendae, sacrae hujus Regni nostri Hungariae Coronae, denique etiam nobis in hoc primordio Regiminis nostri, cum summa fide, ac fidelitatis perseverantia, vestigiis praedecessorum suorum Vayvodarum inhaerendo exhibuit, et impendit, hinc idem Stephanus Vayvoda Moldaviensis, ac per eum Magnificus Alexander filius ejus, ipsorumque haeredes universi statuatur titulo novae donationis in dominium Castrorum Chicho, et Küküllővár „quae ipse (Stephanus) a manibus ejusdem quondam Domini Mathiae Regis habuit, et hactenus tenuit, eorundemque pacificam et quietam possessionem habet, atque tenet etiam de praesenti.“ Homines Regii ad hanc statutionem designantur: Albertus Sylei de Bönye, Andreas Porkolab de Peterfalva, Gregorius de Szentgyörgy, Franciscus de Kis-Devecser.

Mandatum hoc insertum est relatoriis an. 1492. ad Comitem Stephanum de Bathor Judicem Curiae, Vayvodam Transilvaniae, et siculorum Comitem directis perhibentibus, quod dum statutio haec peragi debuisset; „tunc Bartholomaeus de Bethlen tertiae partis Castris Chicho, in personis Egregii Michaelis

*) In comitatulu Solnocu interiore mai sunt pana astadi siese comune care au câte doue nume, deintre care unulu este Ciceu.
Red.

Desöffi de Losoncz, ac Joannis, et Emerici filiorum ejusdem. Item etiam Bartholomaeus pro quarta parte puellaris, et dotis paraphernalis in persona Dominae Annae relictæ quondam Egregii Marci de Bethlen. Item Albertus Sylei de Bönye annotati Castrî Küköllóvár, et pertinentiarum suarum in persona Generosæ Dominae Elisabeth vocatæ, relictæ quondam Joannis Pongracz de Dengeleg alias Vayvodæ Transilvani, nec non Matthiæ filii, et Dominae Catharinae filiae præfati quondam Joannis Pongratz consortis vero magnifici Laurentii Ducis de Ujlak. Tandem vero Matthias de Musna cuidam promontorio vinearum in monte Velch vocato existen. habito, in personis duarum sedium saxonicalium videlicet Meggyes et Selk vocatarum, Dominorum scilicet suorum hujusmodi statutiõni contradictionis velamine obviassent.“

Exstant in Arch. K. Monostoriensi XVI. 552. et 560.

Uladislaus Rex confirmat anno 1492. Privilegiales Mathiæ I. Regis, vi quarum terra, et oppidum Radna a jurisdictione Comitatus Doboka eximitur, et Civitati Bistricien. adjicitur 1475.

Suppl. C. D. T. IV. p. 289—292.

Regele Uladislau confirma privilegiulu datu de regele Mateiu in an. 1475 oppidului Radna si comuneloru dein Valea Radnei, câte se tienu de elu. In poterea acelu privilegiu, acelu oppidu si tôte comunele dein Valea Radnei se separa de nou de càtra comitatulu Dobacei, sub a carui administratiune feudalistica suferea fôrte greu, si se incorporédia la districtulu Bistritiei cu conditiune, cá locuitorii acelora se se bucare pentru totdeauna de tôte drepturile, libertatile, usantiele, gratiile si privilegiurile, de care s'au bucuratu si s'au folositu dein vechime cetatea Bistriti'a, locuitorii si comun'a ei, éra supunerea Radnei si a comuneloru ei la Bistritia se se intieléga numai in sensu administrativu, éra nici decumu iobagescu, ele adeca se fia incorporate la district. Bistritiei, locuitorii se se numere la unu locu, se si platésca totu felulu de contributiuni regesci in una cassa comuna.*)

Wladislaus Dei Gratia Rex Hungariae etc. Omnibus Christi fidelibus præsentibus . . . . . volumus pervenire: quod fidelis noster Martinus Krechner dictus Juratus Civis Civitatis nostræ Bisztriciensis nostræ Majestatis veniens in conspectum exhibuit nobis, et præsentavit quasdam literas serenissimi Principis condam Domini Mathiæ**) Dei Gratia Hungariae et Bohemiae Regis immediati prædecessoris nostri felicitis memoriae in pergamento privile-

gialiter confectas, quibus mediantibus idem condam D. Mathias Rex, Oppidum nostrum Radna vocatum, cum suis pertinentiis Radna-Völgye vocatis in Comitatu de Doboka existentibus habitis, de eodem Comitatu, sicut etiam prius ad dictam Civitatem nostram Bistriciensem pertinebant eximendo, cum omnibus juribus atque taxis tam ordinariis, quam extraordinariis, ex causis et rationibus, ac modo et ordine inferius in tenore earundem literarum clarius contentis. eidem Civitati nostræ annexisse, et incorporasse dignoscebatur tenoris infrascripti, Supplicans nobis humiliter, ut easdem litteras, et omnia in eisdem contenta, ratas, gratas, et acceptas habendo, litterisque nostris privilegialibus de verbo ad verbum inseri faciendo, pro éadem Civitate nostra Bisztriciensi, consequenterque Civibus et inhabitatoribus ejusdem præsentibus, et futuris innovando, perpetuo valituras, confirmare dignaremur, quarum quidem litterarum tenor sequitur in hæc verba:

„Nos Mathias Dei Gratia Rex Hungariae etc. memoriae commendamus per præsentis, quod nos volentes Oppidum nostrum Radna vocatum, cum suis pertinentiis Radna-Völgye vocatis, in Comitatu de Doboka habitum et existentem, de inopia et paupertate, in quam superioribus disturbiorum temporibus, propter celerrimas hostium invasiones, devenisse perhibentur, ex nostra solita Regia liberalitate, attento maxime, quod fodina nostra argenti in dicto Oppido Radna habita per eorum diligentem provisionem, quæ ut intelleximus, a multis temporibus ruinam passa est, facilius restaurari possit, relevare, hospitesque et inhabitatores eorundem favore nostro Regio prosequi gratiose, ipse Oppidum et pertinentias ejusdem de Comitatu præfato de Doboka eximendo, sicut a certis temporibus ad Civitatem nostram Bisztriciensem ex nostra speciali Gratia erga ipsam Civitatem, et commodiorem statum, et conservationem Oppidi, pertinentiarum suarum adnectere decreveramus, a modo in posterum eidem Civitati nostræ annectimus, et incorporamus, ac ut præfatum Oppidum, cum suis pertinentiis, hospitesque, et incolæ earundem, Universis juribus, libertatibus, consuetudinibus, gratiis, et privilegiis, quibus ipsa Civitas nostra Bisztriciensis, Cives, et Communitas ejusdem ab antiquo usa exstitit, uti perpetuo, et gaudere valeat, atque possit; ita tamen, quod Oppidum ipsum, et pertinetiæ ejusdem, dictæ Civitati nostræ subjecta semper esse censeantur, et cum Civibus Civitatis nostræ præfatae Bisztriciensis, et suis pertinentiis connumeretur, ac omnibus contributionibus tam ordinariis, quam extraordinariis nostræ Majestati provenire debentibus, taxentur, volumus omnino, et decrevimus præsentium per vigorem; quocirca fidelibus nostris Waiwodis et Vice Waiwodis partium Regni nostri Transilvanarum, aliis etiam universis, et singulis quorum interest, et intererit præsentibus et futuris præsentium notitiam habituris, harum serie firmissime mandamus, quatenus a modo deinceps

*) Unu documentu precumu este si acesta, pôte se aiba nu numai valóre historica, ci chiaru practica, pentru dilele noastre, pentru acuma, candu acelea comune se afla in periculu invederatu de a fi spoliata de averile loru, pentru care locuitorii loru au versatu multu sange, multe lacrima si sudori, atâtu înainte, câtu si dupa militarizare si pâna in dio'a de astadi. Apoi éca, cà Sasimei éra si se dete ocaziune de a'si apara existenti'a nationale totu numai cu documente historice, cu histori'a in mana, pe alu caroru temeliu apoi sunt ajutati fôrte bene dela Vien'a in ori ce momente decideriõie. Not'a Red.

**) De anno 1475.

praefatum Oppidum, hospitesque et incolas ejusdem, et pertinentiarum praesentes et futuros, per nos praemisso modo liberatos, in praescriptis universis jurebus, libertatibus, consuetudinibus, gratiis, et privilegiis defensare, tueri, et conservare, futuris successivis temporibus debeant, et teneantur, ac ipsos contra formam praemissae nostrae Gratiae in aliquo impedire, molestare, sive ad alia jura compellere nusquam, et nequaquam praesumant Gratiae nostrae sub obtentu. Ut autem praesentes nostrae literae perpetuo in suo vigore permaneant, easdem nostri sigilli secreti munimine roboratas, dictis hospitibus duximus concedendas. Datum Budae Sabbatho proximo post Octavas festi sacratissimi Corporis Christi anno Domini 1475.

Nos igitur supplicationibus praefati Martini Krechmer, per eum, nostrae Majestati, modo, quo supra, porrectis regia benignitate exauditis, et clementer admissis, praescriptas litteras, praefati condam Domini Mathiae regis non abrasas, non cancellatas, neque in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio, et suspicione carentes, praesentibusque literis nostris privilegialibus de verbo ad verbum sine diminutione, et augmento aliquali insertas quoad omnes earum continentias, clausulas, et articulos eatenus, quatenus eadem rite, et legitime existunt emanatae, viribusque earundem veritas suffragatur, reficiamus, aprobamus, et acceptamus, easdemque, et omnia in eisdem contenta, pro praefata Civitate nostra Bisztriciensi, et per consequens Civibus, et inhabitatoribus ejusdem praesentibus, et futuris innovando, perpetuo valituras confirmamus harum nostrarum vigore, et testimonio literarum mediante. Datum Budae anno 1492.

Die Original-Urkunde wurde 1763. bei der Militarisirung von Radna, an die Siebenbürg. Kriegskanzlei Hermanstadt abgegeben. Das Bistrizer Archiv erhielt dagegen eine authentisirte Abschrift.

Aus dem Bistrizer Magistrats-Archiv.

NB. Literae hae anni 1475. praeexistunt in in Archivo Naszodiensi Incltyti Regiminis Valachico-Limitanei.

Eas edidit Marienburg Geographie T. II. p. 387.

(Va urma.)

Nr. 294 - 1873.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a lunaria a comitetului asoc. trans., tienuta in 30. Dec. c. n. 1873 sub presidiulu dn. vicepresied. Iac. Bologna, fiendu de facia domnii membrii Bar. Ursu, I. Hannia, I. Tulbasiu. I. V. Rusu, Vis. Romanu si I. Cretiu.

§ 134. Secret. II. presentéza documentele casei despre solvirea ratei VI., obvenitória cu 1. Nov. a. c. dupa actiunea banței gen. Transilvani'a, aflatória in proprietatea fondurilor, asociatiunei si alu acamiiei.

Spre scientia.

§ 135. Dn. inspectoriu scol. reg. II. Michailu Bohatielu oferéza asociatiunei, un'a actiune a banței gen. Transilvani'a despre 60 fl. solviti si 40 fl. v. a. in bani gata, si cere a se dechiará de membru ord. pre viétia. (Nr. prot. ag. 285, 1873.)

Conclusu. Dupace actiunea oferita fiendu degiá solvita, nu involve obligamentu de solvire pre viitoriu (a se vedé conclusulu comitetului dein 30. Iuliu a. c.), domnulu oferente, conformu §-lui 6 p. 2 dein statute, se dechiará de membru ord. alu asociatiunei pentru totudeauna.

§ 136. Secret. II. raportéza despre banii incursi la fondulu asociatiunei, dela siedinti'a comitetului dein 8. Nov. a. c. pâna la siedinti'a presente, si anume:

a) Prin directiunea despartimentului cerc. alu Brasiovului (I) s'au tramesu cá tacse de membrii ord. 10 fl. (Nr. 273, 1873.)

b) Au mai incursu de adreptulu la cass'a asoc. cá tacse de membrii ord. 10 fl. (Nr. 282, 1873) si cá prenumeratiuni la Transilvani'a 6 fl. in bancnote si 1 galbenu. (Nr. 265, 279 si 292, 1873.)

Spre scientia.

§ 137. Se raportéza despre banii incursi la fondulu academiei dela siedinti'a comit. dein 8. Nov. a. c. pâna la siedinti'a presente, si anume: prin dn. redactoriu in Pest'a, Alecsandru Romanu, s'au tramesu pentru dn. protopopu in Racsia, Alesandru Erdósiu 16 fl. 50 cr. (Nr. 286, 1873.)

Spre scientia.

§ 138. Secret. II. perlege protocolulu dein ⁵/₁₇ Novem. a. c. luatu in cancelari'a asoc., prin carele fratii Nicolae si Demetriu Marinoviciu in numele tatalui loru Nicolae Marinoviciu, comerciante in Reghinulu sasescu, depunu la asociatiunea transilvana in una obligatiune de statu si 5 bucati obligatiuni urbariale, unu capitalu de 2350 fl., cá fundatiune pentru unu stipendiu, carele se nu fia mai micu de 60 fl., destinatu pentru tenerii romani dein Transilvani'a, carii studieza la scóle, incependu dela I. Clase Gimnasiale.

Totu odata numitii frati ceru, cá asociatiunea, respective Comitetulu aceleia, se primésca sub ingrigirea si administrarea sa fundatiunea amentita, carea va portá numirea: fundatiunea Comerciantelui Nicolae Marinoviciu senioru dein Reghinulu sasescu, si se o administreze conformu determinatiuniloru coprinse in actulu fundationale respectivu. (Nr. prt. ag. 268, 1873.)

Conclusu. Comitetulu primesce asupra'si cu cea mai viia placere, administrarea fundatiunei amentite, si totu odata esprime amentitului fundatore cea mai caldurósa multiamita, pentru zelulu si interesarea sa, dovedita facia cu promovarea culturei romane prin spriginirea tenerimeii studióse.

§ 139. Comitetulu fundului pentru infiintiarea unei scóle romane de fetitie in Clusiu, prin charti'a

sa dein 9 Nov. a. c. se róga, respective face intre-bare, cà óre comitetulu asoc. facia cu impregiarile locali si sociali de acolo, n'ar' fi aplecatu, in casu de infiintiarea amentitei scóle si pensiunatu, a'i intende óre-care subventiune anuale, macaru pre doi trei ani inceputori? ér' in casu afirmativu, càtu de mare ar poté fi acea summa? (Nr. prot. 267 1783.)

Dupa discusiuni serióse, Comitetulu asoc. luandu in consideratiune importanti'a obiectului dein cestiune, la propunerea Domnului Romanu, decide a se rescrie amentitului Comitetu urmatóriele: cà acestu comitetu isi-va tiené de detoria a propune la cea mai de aproape adunare gen. a asociatiunei primirea in bugetu a unei sume, cá contribuire la fondulu destinatu pentru infiintiarea unei scóle de fetitiei in Clusiu. Spre acestu scopu inse, comitetulu fundului amentitu se se recerce, a tramete incóce statutele respective, pre langa un'a informatiune detaliata, asupra acelei intreprinderi, mai vertosu asupr'a modului de administrare a fondului dein cestiune.

§ 140. Directiunea despartimentului cerc. alu Brasiovului (I), aterne protocolulu siedintiei subcomitetului de $\frac{6}{18}$ Nov. a. c., de inpreuna cu una obligatiune de statu de 100 fl. oferita de d. Radu Popea parochu in Satulangu, in favórea fondului asociatiunei. Dein amentitului protocolu, intre alte afaceri curente, resulta urmatóriele lucrari:

a) Se recérca Comitetulu centrale, cá se retrameta statutele Reuniunei pentru abstinerea dela beutura de vinarsu, substernute spre aprobare (p. 12.)

b) S'a decisu a se portá unu diurnalu pentru tinerea in evidentiã a tacseloru de membrii, solvite, si nesolvite, cumu si unu diurnalu de cassa (p. 14.)

c) S'au luatú dispositiuni pentru incassarea tacseloru restante (p. 15.) si in urma,

d) se recérca Comitetulu centrale pentru asemnarea sumei de 100 fl. dein bugetulu preliminaru alu despartimentului resp., aprobatu in siedinti'a ace-luia dein 28 Aug. a. c. (Nr. 273, 1873.)

Lucrarile subcomitetului se iau spre placuta scientia, si dn. parochu Radu Popea i-se esprime recunoscientia, pentru generosulu ofertu, facutu in favórea fondului asociatiunei; er' cu privire la cele coprinse sub a) si d) se se rescria Directiunei, cum-ca statutele reuniunei cestiunate, se voru retramete, catu se va potea mai curendu, si cà esolvirea sumei preliminate de 100 fl. v. a. s'a asemnatu la cass'a asoc.

§ 141. Directiunea tipografiei archi-diecesane de aici aterne unu contu de 10 fl. v. a. cá tacsã de insertiune pentru concursulu la stipendiale asoc. publicatu in Nr. 76, 77 si 78. ai Telegrafului romanu.

Se asemneza la cass'a asoc. esolvirea respectivului contu, dein sum'a preliminarã pentru spele extraordinarie ale Comitetului.

§ 142. Se prezenteza concursulu lui Neagoe Nicolae, Radu Colciagu studente in a II. clase de scól'a comerciale romana dein Brasiovu, relativu la

unu stipendiu destinatu pentru elevii scóleloru comerciale. (Nr. 264, 1873.)

Se decide a i-se resolví: cumu-cà neesistandu de presente atari stipendii, cererei respective nu se póte satisfac.

§ 43. Se presentéza o scrisória a profesorelui gimnasiale in Blasiu, Alecsandru Gram'a, prin carea se deoblega, cà in cursulu anului 1874, in rate trei-lunaria, va refundá la asoc. sum'a de 200 fl. ce o primise cá fostu stipendiatu in calitatea de ascultatoriu la facultatea filosofica in Vien'a. (Nr. 269, 1873.)

Se ia spre scientia.

§ 144. Consistoriulu metropolitanu dein Blasiu, tramete una consemnare despre tenerii stipendiatu dein fondurile aflatórie sub administrarea ace-luia, si cere a i se submite si dein partea asoc. un'a consemnare despre tenerii, cari au obtienutu stipendia dein fondulu asoc. (Nr. 272, 1873.)

In nexu cu acést'a, dein partea secret., se raporteza, cumca ceruta consemnare s'a tramesu in 22. Nov. a. c.; totu atunci s'a tramesu una atare consemnare si venerabilelui consistoriu archi-diecesanu gr. or. de aici.

Spre scientia.

§ 145. Directiunea cercuale a desp. cercuale alu Clusului (X.), aterne protocolulu adunarei gen. cercuali extraordinarie, tienuta in 2 Dec. a. c. Dein protocolulu acestei adunari, carea s'a ocupatu cu alegerea subcomitetului pre trienniulu urmatoriu, se vede, cumca de membrii ai noului subcomitetu s'au alesu urmatorii Domnii: Dr. Greg. Silasi Directore, Gavriila Popu, Greg. Chiffa, Ladislau Vajda, Vasiliu Rosiescu, Alesandru Lazaru si Dr. Aureliu Isaacu membrii ordinari, er' Domnii: Leontinu Popu, Georgiu Popu si Victoru Piposiu, membrii suplenti (Nr. 278, 1873.)

Se ia spre scientia cu aprobare.

§ 146. D. bibliotecariu presenteza un'a consemnare de carti interesante, ce le recomanda a se procurá pre seam'a bibliotecei asoc. (Nr. 280, 1873.)

Dupace secretariulu II. dà deslucirile necesarie despre importanti'a acelorú opuri, comitetulu decide a se asemná la cass'a asoc. pretiulu obvenitoriu de 30 fl. dein sum'a preliminarã pentru trebuintiele bibliotecei, si totu odata secret. II., se insarcinéza a le primí pre langa consemnarea resp. si a le transpune dn. bibliotecariu spre a se petrece in registrulu bibliotecei.

§ 147. Dn. advocatu Mateiu Nicol'a cu respectu la chartei'a comitetului dein 9. Nov. a. c. in caus'a legatului facutu de repausatulu Avramu Iancu, rescrie, se i se tramitia actulu resp. in originalu, cá se se póta constatá autenticitatea ace-lui'a. (Nr. 283, 1873.)

In nexu cu acést'a secret. II. raporteza, cumca sub datulu 20. Dec. a. c. s'a tramesu pre cale presidiale numitului dn. actulu resp. in originalu, luanduse de pre acel'a un'a copia legalisata pentru archivulu asoc., si cà dupa incunoscientiarea dto. 24. Dec. a. c.

aflându-se actulu deîn cestiune de autenticu, s'a sub-sternutu respectivului Tribunalu regescu spre per-tractare. Totu odata s'a tramesu susu-munitului dn. advocatu, si plenipotenti'a necesaria pentru reali-sarea legatului cestiunatu Nr. 287, 1873.)

Se ia spre scientia cu aprobare.

§ 148. Stipendiatulu asoc. Petru Dehelianu ascul-toriu de filosofia la universitatea din Gratiu, prin suplic'a sa deîn 27. Dec. a. c. cere a i se accordá deîn fondulu asoc. unu ajutoriu de 100 fl., eventual-mente unu imprumutu in sum'a amentita (Nr. 288, 1873.)

Se decide a i se resolví amentitului suplicante, cumca comitetulu facia cu impregiurarile actuali ale asoc., pre langa cea mai curata bunavointia, nu se afla in positiune de a poté satisface cererei respective.

§ 149. Tenerii academici romani deîn Schem-nitiu, ceru a li se dá gratis câte unu esemplariu deîn tóia asoc., fienduca voru asi-infientiá uu'a societate de lectura. (Nr. 284, 1873.)

Se decide a se recercá redactiunea respectiva, cá pentru tenerimea academica studiósá in Schemnitz, se dispuna a se tramete cate unu esemplariu deîn Transilvani'a pre anulu 1874.

§ 150. Dn. secretariu I. Georgie Baritiu pre langa charti'a de sub Nr. 686, asterne computulu despre perceptiunile si erogatiunile foiei asoc. Tran-silvani'a pre anulu 1873. si cere totu odata a i se asemná un'a anticipatiune de 200 fl. pentru supor-tarea speselor edarei numitei foi pre trimestrul anului 1874. (Nr. 289, 1873.)

Se decide, cá esaminarea cestiunatului computu, se se predea unei comisiuni alese in persoanele dom-niloru: V. Romanu, C. Stezariu si I. Cretiu, cu in-sarcinare de a reportá in siedinti'a proxima; ér' anti-cipatiunea ceruta se se asemneze la cass'a asoc.

§ 151. Dn. parochu in Beriu, Samuilu Popo-viciu, arata, cá detori'a de 100 fl. dela Ilisie Laza-roiu deîn Orasthior'a de susu, ce densulu a cedat'o in favorea asoc., deîn caus'a mortiei plenipotentiatului resp. Michailu Dobo a remasu si pan' acum neese-cutata; deci cere, cá seau se se iae dispusetiunile necesarie pentru esecutarea acelei'a, seau se i se estradea actulu cessinnale, cá se incerce esecutarea amentitei detorii, pre seam'a sea. (Nr. 290, 1873.)

Se decide cá dn. secretariu magistratuale in Orasthia, Alesandru Claudiu Vladu, se se pottesca a luá asupra'si insarcinarea de a face pasii de lipsa pentru incassarea cestiunatei detorii, dandui-se spre acestu scopu informatiunile necesarie pre bas'a ante-actelor.

§ 152. Secret. II. presenteza urmatóricle opuri daruite pre seam'a bibliotecei asoc.

1. Unu esemplariu deîn Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde pro 1873.

2. Unu esemplariu deîn Revist'a contemporana pre lunile Novembre si Decembre a. c.

Opurile oferite se primescu pre langa espres-

siunea recunoscientiei protocolarie, si se predau dn bibliotecariu spre a se petrece in registrulu biblio-tecei asoc.

§ 153. Dn. comerciante in Vien'a B. G. Po-poviciu tramete pre seam'a asoc. actele si publica-tiunile academiei imperatesci de scientia deîn Vien'a dela 1868—1873. (Nr. 291, 1873.)

Se decide a i se esprime dn. amentitu, multiamita in scrisu pentru ostenelele puse si cu asta ocaziune in interesulu ataceriloru asoc.

§ 154. Dn. bibliotecariu I. Cretiu refereza, cumca dn. Friedrich Engber antiquariu aici, a oferitu unele carti pre seam'a asoc. in Nr. 18 bucati, pre langa consemnatiunea resp. (Nr. 293, 1873.)

Cartile oferite se primescu cu multiamita si se predau dn. bibliotecariu spre a se inferí in registrulu bibliotecei asoc.

§ 155. Dn. protop. I. Hanni'a, in numele co-misiunei esmise in siedinti'a comitetului deîn 8. Nov. a. c. raportéza, cumca esaminandu cu acuratetia computulu cassei asoc. pre a. 187²/₃, s'au aflu de-plenu exactu in tóte positiunile sale. Asemene s'au aflu exactu si computulu despre perceptiunile si erogatiunile cancelariei asoc. pre an. 187³/₃.

Se iea spre scientia.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede domniloru membrii Bar. Ursu, Hanni'a si Tulbasiu. Sibiu datulu cá mai susu.

Iacobu Bologna mp.
vicepres.

I. V. Rusu mp.
secret. II.

S'au cetitu si verificatu, Sibiu 31. Dec. 1873.
Ursu mp. Tulbasiu mp. I. Hanni'a mp.

Publicarea baniloru incursi

la fondulu asoc. dela siedinti'a comit. deîn 9. Noembre a. c. pava la siedinti'a aceiua deîn 30. Decembre 1873.

1. Prein directiunea despart. cerc. alu Brasiovluf (I) s'au tramesu:

a) dela dn. parochu in Satulungu, Radu Popea un'a obli-gatiunea de statu (Staatsschuldverschreibung) Nr. 230,755 cu couponii dela 1. Aprilie 1874 100 fr.

b) dela dn. advocatu in Brasiovu, Nicolae Strevoiu tacs'a de membru ord. pre 187⁰/₁ 5 fr.

c) dela dn. comerciante in Brasiovu, I. A. Navrea tacs'a de membru ord. pe 186⁸/₉ 5 fr.

2. Totu prein Directiunea despart. cerc. alu Brasiovlui (I) respective prein domnulu protopopu Ioane Petricu s'au tramesu:

a) dela comun'a basericesca, Feldior'a cá tacs'a de m. ord. pre 187³/₄ si pentru diploma 6 fr.

b) dela comun'a basericesca Hermanu tacs'a de membru ord. pre 187³/₄ 5 fr.

3) dela domnulu archivariu scaunale in Cinculu mare, Moise Branisce, tacs'a de membru ord. pre 187³/₄ 5 fr.

4) dela dn. proprietariu in Betleanu, Petru Muresianu Si-reganulu, tacs'a de membru ord. pre 187¹/₂ 5 fr.

5) dela dn. inspectoriu scolastecu reg. II. in Doesiu, Mi-chaele Bohatielu, s'a tramesu in un'a actiune dela Banc'a gen. Transilvani'a cá solviti 60 fr. si gata 40 fr. la olalta 100 fr.

Sibiu in 30. Decembre 1873.

Dela secret. asoc. trans.

Blastemulu poetului

tradusu dein limb'a germana dupa Uhland.

Fost'au in vechime unu castelu faimosu,
 Susu pre-o culme 'nalta, splendidu, grandeosu,
 Dominandu campi'a pan' la lucea mare,
 Adornatu cu fini flori, svavu mirositoare,
 In gradini intinse cu fontani artistici,
 Ale caroru ape faceau jocuri mistici,
 Producundu Iridea in arcuiri sarindu
 Si delectau ochii superbu stralucindu.

Acì siedeau unu rege, potente, bogatu,
 Pre tronulu seu trufasiu, negru 'ntunecatú;
 Mundru de victorii cu 'anima mica,
 Si cá toti tiranii, sfiosu cuprinsu de frica,
 Cugetu'i e spaima, aspectulu turbatu,
 Vorba'i e tortura scepstrulu sangeratu.

Odata s'aréta la palatiu se cante
 Doi trubaduri nobili si pasiescu 'nante,
 Unulu erá june cu peru auríu,
 Altulu in etate la capu argintíu;
 Betranulu cu-o arpa pre calu ageru stá,
 Junele pedestru pasíndu l'escortá.

Fii atentu, consócie! Se 'ntonamu potente
 Imnulu celu mai fragetu in modu escelente,
 Dise celui june mosiulu arpenistu,
 Cá ánim'a cruda-a astú rege tristu
 Deceptandu placere si doirere 'nparte
 S'o uimimú d' odata prein a nóstra arte.

Degíá intra 'n sala ambii cantatori,
 Superbi siedu pe tronuri cei doi domnitori;
 Regele in pompa ultrafiorósa,
 Cá si auror'a, candu e sangerósa,
 Ér' regin'a blanda, frageda si lina,
 Cá cumu aru fi lun'a pre ceru candu e plina.

Betranulu si 'ncepe arp'a-si acordandu,
 De atinge cu 'nctulu pulsulu rónđu pre rónđu.
 Potentíedía tonulu, pâna se abunde,
 Producundu prein sonuri estase profunde,
 Éra vocea juna a sociului seu
 Cá dein cerescu funte esvorá mereu,
 Pana ce ajunse armonii divini,
 Par' cá le aru produce choru de cherubini.

Antaiu canta amórea, evulu vechiu de auru,
 Apoi primavér'a, eternulu tesauru.
 Canta sentiulu liberu si fidelitatea,
 Totu ce'i virtosu, sacru, virilu, demnetatea,
 Canta totu ce'i dulce, ce petrunde 'n peptu,
 Ce redica sentiulu umanu si dereptu.

Giur' impregiuru turm'a de perfidi curteni,
 Intocmai cá cét'a de brutali osteni,
 Petrungi pan' la sufletu, entusiasmati,
 Revoltati in intru pâna la ficati,
 Uita a loru sfida si lui Dieu se 'nchina,
 Pan' ce 'n uimitiune si bland'a regina
 Atinsa'n internu'i de angelici nuri,
 Iea dein senu o rosa, si-o dà la trubaduri.

Destulu fú atat'a; regele dein tronu
 Sare giosu si aspru sbiéra intr'unu tonu
 De fulgeru repente: „Voi amagitori!
 Mi-ati sedusu supusii cá farmecatori;

Pâna si socia-mi vreti a-mi desfrena“
 Si d'odata infige 'n peptu sibi'a sa
 Virtosului june, ce cade 'ncruntatu,
 Catu dein sinu'i verginu voce n'a mai datu.

Par' cá-acumu furtun'a-ar fi respanditu norii,
 Care 'ncotrau vede, fugu auditorii.
 Trubadurulu june sufletulu si-lu dà,
 Ér' mosiulu maiestru in braçia 'lu luà,
 L'invelesce 'n manta, l'asiédia pre calu,
 Si incalcandu'lu, dede 'n giosu de malu,
 Cá fòr' amenare d'aci se pornésca,
 Si in lumea larga ér' se retacésca.

Dar' esindu pre pórt'a tristei resiedintia
 A sa arpa, mosiulu petrunsu de caintia,
 Ne-luandu aminte, ce multu pretiuesce
 De unu stelpu de marmoru lovindu o sdrobescé;
 Si d'odata striga 'n tonu spaimentatoriu,
 Cátu castelu, gradine, tremuru, se 'nfioru:

Muri trufasi, vai voue! de-astadi inainte
 In internulu vostru, se se tienaminte,
 Dulce sunetu, cantecu, nu va mai ajunge,
 Decátu numai vaietu si suspinu va muge,
 Pasi numai de sclavi sfiosii veti audí,
 Pâna ce curendu ve veti si mucedí;
 Spiretulu vendicetei se ve cotrupésca,
 Si cá opu netrebnicu se ve nimicésca.“

„Vai voue gradine, cu pompa marétia,
 V'aratu astu cadavru, cá palida'i façia
 Spre voi se resfranga aspr'a uscatiune,
 Si preste voi ape se dé secatiune;
 In pucine dile se ve vedu stèrpite
 Aride, pusteie, de totu impetrite.“

„Vai tie- ucigasie! barbaru urgisitu,
 Ce persecuti bardii, cari ti-au curtenitu,
 Si'i ucidi, tirane; in darnu vrei in lume
 Se ti mai castigi lauri si se-ti faci renume.
 Numele teu fi-va uitatu, aduncitu,
 In nóptea eterna de totu nimicitu,
 Cá ultemulu suflu, ce-abé s'aude
 In noianulu mare, candu pere, s'ascunde.“

Astu blastemu potente abé se pronuntia,
 Ceriulu si l'aude, efeitulu s'anuntia.
 Castelulu trasnesce, crépa de repente,
 Salele'i superbe cadu dein fundamente.
 Mai remase numai o columna 'nalta,
 Ce singura atesta splendórea d'odata;
 Déra si acest'a 'i vetamata fòrte;
 Si adeca se cada astadi ori la nópte.

Acumu aste locuri, unde gradini falnici
 Decorau terenulu, suntu desierte jalnici;
 Nu suntu pomi, nici umbra, nici fontani, nici unde,
 Alu regelui nume in annali se-ascunde,
 Nime 'lu memorédia, de toti e uitatu,
 Pentru cá poetulu cruntu l'a blastamatu.

Fagarasiu, 6. Ianuariu 1874.

Dragusianulu,
 traducatoriu.

Errata. In Nr. 1 alu a. e. pe Columna 11 in Contu-currentu,
 in locu de 600 marci, se citesci 6000 (siese mii).